

Opdrachtbeschrijving onderzoek toereikendheid en doelmatigheid macrobudget en kosten(-toerekening) middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en (wetenschappelijk en praktijkgericht) onderzoek

Aanleiding

In het Nederlandse stelsel voor onderwijs en onderzoek zijn de vrijheid van onderwijs, onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek en de bestedingsvrijheid voor instellingen - met bijbehorende verantwoordelijkheden - belangrijke pijlers. Deze pijlers komen onder andere tot uiting in de lumpsumbekostiging van onderwijsinstellingen.

Het Nederlands middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en onderzoek zijn van hoge kwaliteit. Tegelijkertijd zijn er, met name in het hoger onderwijs en onderzoek, problemen gesignaleerd door verschillende betrokkenen zoals studenten, docenten en onderzoekers, bestuurders van instellingen en in onderzoeken door CHEPS, de Adviescommissie Bekostiging Hoger Onderwijs en Onderzoek (ACBHOO) en de Onderwijsraad.

De systematiek van lumpsum, de verantwoording door de instellingen, de hoogte van de reserves en de toereikendheid van het macrobudget voor onderwijs en onderzoek zijn onderwerp van politiek en maatschappelijk debat. Niet alleen de Tweede Kamer stelt hierover vragen, ook WO in Actie en verschillende onderzoeken leggen die discussie bloot.

In maart 2019 heeft de Tweede Kamer de motie¹ Westerveld c.s. aangenomen, waarin de regering gevraagd wordt:

“onafhankelijk en uitvoerig onderzoek te laten verrichten of het macrobudget voor het mbo, hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek toereikend is in relatie tot de veronderstelde kwaliteit en of het macrobudget doelmatig wordt besteed.”

In de kabinetsreactie² op het advies van de ACBHOO en het Kamerdebat³ heeft de minister aangegeven de aanbeveling van de ACBHOO om een kostenonderzoek in het hoger onderwijs en onderzoek uit te voeren, over te nemen. Hiermee geeft de regering tevens uitvoering aan de motie Westerveld c.s.

In juli 2018 heeft de Onderwijsraad op verzoek van de Tweede Kamer advies uitgebracht over verantwoording in het onderwijs⁴. De raad constateert onder andere dat de discussie over de toereikendheid van de beschikbare middelen en de doelmatigheid van de besteding lijden onder een gebrek aan duidelijkheid over de maatschappelijke (kwaliteits-)eisen die gesteld worden aan het onderwijs. De raad adviseert onder andere het inzicht in de verhouding tussen de bestede middelen en de geleverde prestaties (in ruime zin) te verbeteren. Dit moet bijdragen aan het beantwoorden van de vraag of het macrobudget toereikend is voor de kwaliteit die instellingen verondersteld worden te leveren én van de vraag of de middelen door onderwijsinstellingen doelmatig besteed worden. De ACBHOO⁵ (2019) sluit zich aan bij deze conclusie. Er is onvoldoende inzicht in de relatie tussen de besteding van middelen en de prestaties van instellingen. Daarmee is niet helder welke bijdrage een vergroting van het macrobudget zou leveren aan het wegnemen van de gesignaleerde problemen of aan een hoger kwaliteitsniveau.

Op het gebied van doelmatigheid kunnen instellingen leren aan de hand van goede praktijken. Met een beter inzicht in 'wat werkt' kunnen zij het vertrouwen in doelmatige besteding vergroten. De ACBHOO signaleert dat de aannames in het bekostigingsmodel niet langer in voldoende mate aansluiten bij de werkelijke kosten van opleidingen en dat er geen inzicht is in de kostenstructuur van opleidingen. De commissie adviseert om een periodiek te herhalen onderzoek uit te voeren naar de kostenstructuur van (groepen van) opleidingen.

In deze onderzoeksopzet komen zowel de vraag van de Kamer, als het aanbevolen onderzoek naar de werkelijke kosten aan de orde. In het onderzoek wordt stilgestaan bij de veronderstelde (gewenste) kwaliteit, de toereikendheid van het macrobudget, de doelmatigheid van de besteding en de vraag naar het inzicht in de werkelijke kosten van het onderwijs en onderzoek. De samenhang daartussen is hierboven geschetst: de hoogte van het macrobudget draagt bij aan een

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 31288 nr. 693.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 31288 nr. 744.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 31 288 nr 778.

⁴ Onderwijsraad, 2018: Inzicht in en verantwoording van Onderwijsgeld.

⁵ Adviescommissie bekstiging hoger onderwijs en onderzoek, 2019: Wissels om.

bepaald kwaliteitsniveau via de goede besteding door onderwijsinstellingen. Zonder inzicht in een goede besteding van middelen blijft het beeld van 'sturen in de mist'⁶ bestaan.

De uitkomsten van het onderzoek moeten meerwaarde hebben voor de onderwijsinstellingen, de Rijksoverheid en het parlement. Het moet alle partijen een scherper inzicht opleveren en aanknopingspunten bieden om de dialoog over kwaliteit, toereikendheid en doelmatigheid verder te brengen.

Begripsbepaling

Dit onderzoek heeft, zoals de motie verzoekt, betrekking op de sectoren:

- Middelbaar beroepsonderwijs
- Hoger beroepsonderwijs (inclusief het praktijkgericht onderzoek)
- Wetenschappelijk onderwijs en onderzoek

Onder middelbaar beroepsonderwijs wordt in dit onderzoek verstaan het middelbaar beroepsonderwijs dat wordt verzorgd door bekostigde mbo-instellingen, voor opleidingen die worden verzorgd op basis van de bekostiging van de Rijksoverheid. Niet-bekostigd onderwijs blijft daarbij buiten beschouwing, alsmede ander onderwijs dat door de bekostigde mbo-instellingen wordt verzorgd, zoals educatie.

Onder hoger beroepsonderwijs wordt in dit onderzoek het bekostigd hoger beroepsonderwijs, ontwerp- en ontwikkelactiviteiten en onderzoek gericht op de beroepspraktijk en de kennisoverdracht aan de maatschappij verstaan zoals verzorgd door bekostigde hogescholen, genoemd in de bijlage van de WHW. Dit onderzoek beperkt zich tot de bekostigde instellingen voor hoger beroepsonderwijs en laat de privaat bekostigde instellingen buiten beschouwing.

Onder het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek wordt in dit onderzoek het bekostigd wetenschappelijk onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek, de opleiding tot wetenschappelijk onderzoeker of technisch ontwerper en de kennisoverdracht aan de maatschappij verstaan zoals verzorgd door de bekostigde universiteiten, de bekostigde levensbeschouwelijke universiteiten en de universitair medisch centra⁷, genoemd in de bijlage van de WHW. Het onderzoek beperkt zich tot de bekostigde instellingen voor wetenschappelijk onderwijs en laat de privaat bekostigde instellingen en de NWO- en KNAW-instituten buiten beschouwing,

Dit onderzoek richt zich op de kwaliteit die onderwijsinstellingen geacht wordt te leveren, de toereikendheid van het macrobudget om die kwaliteit te leveren en op de doelmatigheid van de aanwending van de middelen door de onderwijsinstellingen.

Kwaliteit is geen eenduidig begrip. Dit onderzoek vertrekt vanuit de aanname dat kwaliteit in beginsel gevat is in de deugdelijkheidseisen in de wet- en regelgeving voor zowel het middelbaar beroepsonderwijs⁸ als het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, maar verkent daarenboven in elke sector of er in de praktijk verwachtingen van kwaliteit zijn die boven de deugdelijkheidseisen uitgaan. Daarbij kan het gaan om kwaliteitsverwachtingen binnen de instellingen, vanuit de student, de beroepsgroep, of vanuit de samenleving en de overheid.

Voor het middelbaar beroepsonderwijs geldt daarbij:

De instellingen hebben een drievoudige wettelijke taak: opleiden voor de arbeidsmarkt, voor doorstroom naar het vervolgonderwijs en voor het deelnemen aan de maatschappij (burgerschap). Voor deze taken zijn (deugdelijks-)eisen in de WEB opgenomen, welke verder zijn uitgewerkt in lagere regelgeving. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit en de naleving van deze eisen aan de hand van het onderzoekskader, waarvan de deugdelijkheidseisen de basis vormen. Hiermee worden kaders gegeven voor de inrichting van het onderwijs en de kwaliteit die daarbij moet worden geleverd. Binnen deze kaders geven de mbo-instellingen het onderwijs vorm en borgen de kwaliteit ervan. De overgrote meerderheid van de opleidingen voldoet aan de

⁶ Adviescommissie bekostiging hoger onderwijs en onderzoek, 2019: Wissels om, pagina 7.

⁷ Beperkt tot het door OCW bekostigde geneeskundig onderwijs van de UMC's.

⁸ Waar hier wordt gesproken over basiskwaliteit, betreft het dus niet het behalen van de startkwalificatie.

basiskwaliteit. Daarnaast is er ruimte voor instellingen om ook op andere aspecten kwaliteit te bieden zoals innovatie, het beperken van voortijdig schooluitval en inclusie van kwetsbare groepen in de samenleving.

Voor het hoger onderwijs geldt daarbij:

Het begrip kwaliteit heeft veel verschillende betekenissen. Tegelijkertijd is er in het hoger onderwijs een gezamenlijke opvatting van in elk geval de basiskwaliteit die vereist is voor erkenning door de overheid en daarmee voor bekostiging. De kwaliteitsborging in het hoger onderwijs is immers georganiseerd via het onafhankelijk toezicht van de NVAO. Alle bekostigde opleidingen zijn geaccrediteerd en voldoen daarmee aan de gestelde kwaliteitseisen ('standaarden'). Deze standaarden kunnen gezien worden als een nadere specificatie van het brede begrip 'kwaliteit'. De kracht van het Nederlands hoger onderwijsstelsel lijkt voor een deel te verklaren door het peer-reviewelement in de beoordeling van de kwaliteit. Per cluster van opleidingen bepalen experts hoe de standaarden (zie onderstaand tekstvak) van de NVAO geïnterpreteerd moeten worden, binnen de bandbreedtes van NVAO en binnen het toezicht op het stelsel van de Inspectie van het Onderwijs. Zo ontstaat een binnen sectoren en opleidingen gedragen beeld van de kwaliteit van opleidingen.

Standaard 1 van het uitgebreide beoordelingskader van bestaande opleidingen luidt:
De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Deze standaard geldt voor elke opleiding. Maar op welk moment een opleiding *in voldoende mate* aansluit bij verwachtingen vanuit het beroepenveld verschilt logischerwijs per (groep van) opleiding(en). Een wo-opleiding Algemene Sociologie heeft een andere oriëntatie dan een hbo-opleiding Verpleegkunde. Toch kunnen beide opleidingen voldoen aan standaard 1.

Met accreditatie wordt in het hoger onderwijs vastgesteld dat de onderwijskwaliteit in de basis op orde is. Daarnaast is het mogelijk om in het kader van dit onderzoek op thema's verschillende kwaliteitsniveaus in kaart te brengen, bijvoorbeeld op toegankelijkheid en arbeidsmarktgerichtheid van opleidingen en op persoonsvorming van studenten.

Voor het wetenschappelijk onderzoek geldt daarbij:

De motie verzoekt om onderzoek te doen naar de kwaliteit. De veronderstelde kwaliteit kan erg breed worden getrokken. Voor het wetenschappelijk onderzoek aan universiteiten zal het 'Standaard Evaluatie Protocol' gebruikt worden om de veronderstelde kwaliteit te bepalen. Voor het praktijkgericht onderzoek aan hogeschole zal het "brancheprotocol kwaliteitszorg 2016-2022" worden gebruikt om de veronderstelde kwaliteit te beoordelen. Hierbij wordt verzocht om te verkennen of dit alle aspecten van veronderstelde kwaliteit (bijv. impact) meeneemt en of deze instrumenten geschikt zijn voor gebruik bij periodiek te herhalen onderzoek naar de kostenstructuur, zoals de ACBHOO voorstelt.

Het begrip doelmatigheid is contextgevoelig en kan meerdere betekenissen hebben. Er is geen eenvoudige indicator van doelmatige besteding van onderwijsgeld beschikbaar. Doelmatigheid heeft volgens de Onderwijsraad (2018) betrekking op de vraag of de inzet van middelen heeft geleid of heeft bijgedragen aan het beoogde doel. En op vraag of meer of betere kwaliteit van het onderwijs en onderzoek bereikt had kunnen worden bij een andere inzet van middelen. De Onderwijsraad (2018) beveelt de overheid aan om bij te dragen aan het doelmatigheidsbesef door instellingen te informeren over effectieve en efficiënte bestedingen. In dit onderzoek is het streven een bijdrage te leveren aan het doelmatigheidsbesef door het verzamelen en ontsluiten van goede praktijken van doelmatige besteding. Een belangrijk aandachtspunt bij deze goede praktijken is de onderlinge vergelijkbaarheid en de ruimte die geboden moet blijven aan instellingen voor de eigen specifieke context en gekozen profilering.

Tot het macrobudget rekenen we in dit onderzoek het volledig beschikbare budget voor bekostigde instellingen vanuit de eerste geldstroom.

Onder kosten worden in dit onderzoek in beginsel de werkelijke door onderwijsinstellingen gerealiseerde kosten verstaan voor onderwijs en onderzoek.

Doelstelling

Het onderzoek heeft de volgende doelen, te verdelen naar korte- en lange termijn doelen:

Korte termijn:

1. Het informeren van de Tweede Kamer over de toereikendheid van het macrobudget van mbo en het hoger onderwijs en wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek in het licht van de kwaliteit die instellingen verondersteld worden te leveren, om zo politieke besluitvorming te faciliteren.
2. Het verzamelen van goede praktijken om de doelmatigheid van de besteding te verbeteren.
3. Het vergroten van het inzicht in de kostenniveaus en -kenmerken van (groepen van) opleidingen in relatie tot de bekostigingsniveaus van die (groepen van) opleidingen en de instellingen die de opleidingen verzorgen.

Langere termijn

1. Het vergroten van het inzicht van onderwijsinstellingen in de werkelijke kosten en het kwaliteitsniveau van de door hen verzorgde opleidingen en onderzoek en het mogelijk maken van het gesprek tussen instellingen en de maatschappij hierover.
2. De ontwikkeling van een manier waarop een periodiek te herhalen herijking van de bekostigingsniveaus van (groepen van) opleidingen in het mbo, hbo en wo kan worden uitgevoerd.
3. Het leveren van een bijdrage aan inzichten voor de verdere verbetering van de bekostigingsmodellen in de betrokken sectoren.

Vraagstelling

In dit onderzoek staan de volgende vragen centraal. Per vraag is een aantal gevraagde inzichten geformuleerd die het onderzoek zal moeten opleveren.

1. Hoe verhoudt het macrobudget zich tot de kosten die instellingen maken voor het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en het wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek?
- Inzicht in de historische ontwikkeling van het macrobudget mede in relatie tot economische ontwikkelingen (prijsstijgingen, studentenaantallen, duurdere grond/apparatuur, administratieve lastendruk).
  - Inzicht in de huidige en toekomstige omvang van het macrobudget in internationaal vergelijkend perspectief en in de 'score' op verschillende aan kwaliteit gerelateerde aspecten van het Nederlandse mbo, ho en onderzoek.
  - Inzicht in de aanwending van de eerste geldstroom binnen instellingen, met in elk geval inzicht in de aanwending daarvan voor onderwijs, onderzoek en ondersteuning. Inzicht in de omvang van de effectieve besteding aan onderwijs en onderzoek.
  - Inzicht in de wisselwerking van de eerste geldstroom met de tweede en derde geldstroom⁹, bijv. in hoeverre de strategische keuzes die worden gemaakt ten aanzien van de aanwending van de eerste geldstroom binnen instellingen de inzet op de tweede en derde geldstroom bepalen, of omgekeerd in hoeverre de honoreringen in de tweede en derde geldstroom de besteding van de eerste geldstroom beïnvloeden en zo leiden tot de zgn. 'matchingdruk'. Inzicht in de mate waarin de werkdruk 'verborgen kosten' zijn die gemaakt worden bij de realisatie van het huidige kwaliteitsniveau.
  - Op basis van voorstaande inzichten wordt inzicht verwacht in de huidige toereikendheid van het macrobudget bij het kwaliteitsniveau, gegeven de kosten die instellingen maken, en in de verwachte toekomstige toereikendheid van het macrobudget bij continueren van het beleid.

---

⁹ Voor UMC's geldt dat zij werken met vier geldstromen, die bij de hogescholen en universiteiten als drie geldstromen worden gezien.

2. Wat is de gewenste¹⁰ kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en het wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek en in hoeverre is het macrobudget toereikend, gelet op de gewenste kwaliteit?

- Inzicht in de manier waarop de veronderstelde c.q. maatschappelijk gewenste kwaliteit uitgedrukt kan worden en in het niveau waarop het Nederlands middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs en onderzoek zich bevindt.
- Inzicht in knelpunten in de realisatie van het huidige gewenste kwaliteitsniveau van opleidingen door de bekostigde instellingen.
- Inzicht in de mate waarin varianten van hogere kwaliteitsverwachtingen dan de basiskwaliteit worden gerealiseerd.

3. In hoeverre wordt het macrobudget doelmatig besteed en hoe kan dit verbeteren?

- Inzicht in goede praktijken voor instellingen, zowel afkomstig van andere bekostigde instellingen of samenwerkende instellingen als (relevant voor de universiteiten) in eventuele goede praktijken van onderzoeksinstituten.
- Ontwikkeling van een methode aan de hand waarvan uitspraken kunnen worden gedaan over doelmatigheid *bij vergelijkbare kwaliteit*.
- Inzicht in hoe de gemaakte kosten en de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek van universiteiten zich verhouden tot de kosten en kwaliteit van NWO- en KNAW-instituten, hierbij rekening houdend met hun respectievelijke kerntaken.
- Inzicht in manieren waarop de doelmatigheid van de besteding verder verbeterd kan worden.

4. Op welke manier kunnen de gehanteerde prijspeilen van opleidingen in de bekostiging zo worden ingesteld dat ze de werkelijke kosten van opleidingen beter benaderen?

- Inzicht in de verhoudingen in kostenniveaus, kostenkenmerken en (kwaliteits-) kenmerkentussen verschillende (groepen van) opleidingen¹¹ onderwijs en disciplines van onderzoek.

Daarbij wordt in elk geval inzicht gevraagd in:

- o De verhouding tussen vaste en variabele kosten, waaronder de kostenontwikkeling voor onderwijs, onderzoek en ondersteuning bij fluctuaties in studentenaantallen;
- o De student-docentratio van groepen van opleidingen¹²;
- o Kosten van internationalisering¹³.

Met aandacht voor:

- o Verschillen in studentenpopulaties en de specifieke context waarin opleidingen opereren;
  - o Kosten van promovendi, o.a. het onderscheid tussen promovendi die in dienst zijn en buitenpromovendi;
  - o Zorg- en lerarenopleidingen¹⁴ en kleine en levensbeschouwelijke opleidingen (en instellingen) zoals bijvoorbeeld in de geesteswetenschappen.
- Inzicht in manieren waarop de bekostigde instellingen de directe en indirecte kosten van opleidingen en onderzoek (kunnen) toerekenen.
  - Ontwikkeling van een eenduidige en begrijpelijke methodiek aan de hand waarvan de prijspeilen in de bekostiging aangepast kunnen worden op de werkelijke kosten van onderwijs en onderzoek zodat de uitkomsten van dit onderzoek gebruikt kunnen worden voor de periodieke herijking van de bekostigingsniveaus.

---

¹⁰ De motie verzoekt om een onderzoek naar 'veronderstelde' kwaliteit. Omdat hiermee verwezen wordt naar de 'kwaliteit die instellingen verondersteld worden te realiseren', worden in deze opzet 'veronderstelde' en 'gewenste' als synoniemen beschouwd.

¹¹ Onder groepen van opleidingen worden in elk geval verstaan de opleidingen per crebo domein, croho-sector en kleine en levensbeschouwelijke opleidingen.

¹² Conform Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 31288 nr. 754.

¹³ Conform Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 31288 nr. 782.

¹⁴ Hierbij kan ook het signaal van CHEPS (2018) worden betrokken dat hogescholen aangeven dat de opleidingen hbo-verpleegkunde en PABO in een hoger bekostigingsniveau ingedeeld zouden moeten worden.

Aanpak

Onafhankelijk onderzoeksbureau

Het onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau of een consortium van meerdere bureaus. (consortia van) Onderzoeksbureau(s) moeten in elk geval voldoen aan de volgende eisen om in aanmerking te komen voor gunning van de opdracht:

- Onafhankelijk ten opzichte van actoren in het onderwijsveld c.q. belanghebbenden bij de uitkomsten van dit onderzoek.
- Voldoende kennis van en ervaring met het middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs, praktijkgericht en wetenschappelijk onderzoek om een stevige gesprekspartner voor betrokkenen te zijn.
- Zowel in bedrijfseconomische zin in staat om kritisch te reflecteren op de onderzoeksdata als in staat om een maatschappelijk perspectief daarop te hanteren.
- In staat om gedurende het onderzoek voldoende capaciteit vrij te maken om de planning te realiseren.
- In staat om gedurende het onderzoek de inzichten van betrokkenen uit het veld ruimschoots te betrekken bij dit onderzoek.

Offrerende onderzoeksbureaus wordt verzocht een offerte op te stellen waarin zij ingaan op hun interpretatie van de geschetste context en begripsbepaling en op hun voorgestelde aanpak om de gestelde onderzoeksdoelen te realiseren en de geformuleerde vragen te beantwoorden. In de offerte moet gedetailleerd duidelijk worden gemaakt welke onderzoeksmethoden worden ingezet om de benodigde informatie te verzamelen en te analyseren. Belangrijk is de manier waarop de inzichten van verschillende stakeholders van het onderwijs en onderzoek betrokken worden in het onderzoek.

Tijdens en na het uitgevoerde onderzoek wordt voorts transparantie verwacht over gehanteerde methoden en geraadpleegde bronnen.

Daarnaast dient in de offerte inzicht te worden geboden in de voorgestelde producten die opgeleverd worden en in de wijze waarop de offererende partij zich in zal spannen om de begeleidingscommissie en de klankbordgroepen te betrekken bij het onderzoek.

Het onderzoek dient te bestaan uit in elk geval deelrapporten voor (1) het middelbaar beroepsonderwijs, (2) het hoger beroepsonderwijs en praktijkgericht onderzoek en (3) het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

In elk geval dienen op de volgende momenten opgeleverd te worden:

- Een conceptrapportage in juni 2020.
- Een definitieve rapportage in december 2020.

Om de onafhankelijkheid van het onderzoek verder gestalte te geven en aanvullende invalshoeken in te brengen om zo het onderzoek te verrijken wordt een begeleidingscommissie ingericht. Om de aansluiting op de sectoren te waarborgen wordt een klankbordgroep ingesteld, bestaand uit vertegenwoordiging van het veld. Verder wordt een ambtelijke klankbordgroep ingesteld die periodiek kennis neemt van de voortgang van het onderzoek.

Taken begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie bestaat uit onafhankelijke experts op het gebied van middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, kwaliteit en financieel-economisch onderzoek. De leden van de commissie worden op persoonlijke titel benoemd en nemen deel aan de commissie zonder last en ruggespraak. Het lidmaatschap van de commissie is onverenigbaar met een bestuursfunctie van een organisatie die tot het onderwerp van dit onderzoek behoort.

De begeleidingscommissie heeft tot taak:

- het door het onderzoeksbureau uit te voeren onderzoek te begeleiden,
- de opdrachtgever en het onderzoeksbureau te adviseren over de opzet en zo nodig de bijstelling van het onderzoek.

Zij is tijdens het onderzoek de gesprekspartner voor het onderzoeksbureau voor de voortgang en het proces van het onderzoek. De begeleidingscommissie kan de klankbordgroep om informatie en advies vragen indien zij dit wenst. Indien zij dit noodzakelijk acht, kan de begeleidingscommissie externe expertise inschakelen.

De begeleidingscommissie oefent deze taken in ieder geval uit door:

- het houden van zicht op de voortgang van het onderzoek;
- het oplossen van knelpunten bij het verkrijgen van het voor het onderzoek nodige bronmateriaal;
- het informeren van de opdrachtgever indien de begeleidingscommissie van mening is dat het onderzoeksbureau de doelstelling van het onderzoek niet voldoende in het oog houdt, dan wel het onderzoek anderszins niet verloopt in overeenstemming met de voorgenomen opzet daarvan.
- Het kennis nemen van en beslissen over de gevraagde en ongevraagde adviezen en informatie van de klankbordgroep.

Iedere drie maanden, te beginnen op 1 februari 2020 stelt de begeleidingscommissie een beknopt verslag vast van haar werkzaamheden. Dit beknopt verslag bevat een aanduiding van het verloop van het onderzoek, een overzicht van de in de begeleidingscommissie genomen beslissingen ter zake van de voortgang van het onderzoek, een signalering van knelpunten bij de voortgang van het onderzoek, alsmede adviezen voor de oplossing daarvan. Dit beknopt verslag wordt uitgebracht aan de opdrachtgever. De klankbordgroep wordt geïnformeerd over de inhoud van dit verslag. De adviezen van de klankbordgroep en de afweging daarover van de begeleidingscommissie worden tevens integraal ter kennisname aan de opdrachtgever verstrekt.

Taken van de klankbordgroep

De klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van belanghebbenden bij dit onderzoek. De taak van deze klankbordgroep is om periodiek kennis te nemen van de tussenopbrengsten van het onderzoek die het onderzoeksbureau met de klankbordgroep deelt. Zij kan de begeleidingscommissie gevraagd en ongevraagd advies geven over haar bevindingen. De begeleidingscommissie maakt een zelfstandige afweging over dat advies. De adviezen van de klankbordgroep en de afweging daarover van de begeleidingscommissie worden integraal ter kennisname aan de opdrachtgever verstrekt.

De klankbordgroep streeft naar gezamenlijke advisering van de begeleidingscommissie, maar geeft ruimte voor individuele, afwijkende inzichten indien daar reden toe is.

Tevens kan de klankbordgroep informatie leveren aan de begeleidingscommissie indien deze hierom verzoekt.

1. Samenstelling Begeleidingscommissie

Mw. Drs. M. (Marjanne) Sint, voorzitter
Dhr. Prof. Dr. L. (Luc) Soete
Mw. Prof. dr. J.F.T.M. (José) van Dijck
Prof. Dr. E. (Elbert) Dijkgraaf
Mw. Drs. J. (Jeanette) Noordijk
Dhr. Drs. R.P. (Paul) Zevenbergen

2. Samenstelling Klankbordgroep

JOB
ISO
LSVb
MBO raad
VH
VSNU
NFU
NLU
KNAW
Comenius-netwerk
Aob
VNO-NCW
MKB Nederland